

YLEINEN ALLEKIRJOITUSPROSESSI

Yleinen allekirjoitusprosessi NFBRY4YUP on allekirjoitettu Turun kaupungin X-Sign - palvelussa. Prosessin tunnus on 4c9850fb-ea47-40ce-8d47-68775a34fe5a.

ALLEKIRJOITUKSET

Allekirjoittaja	Ruohonen Juhani
Allekirjoitusaika	30.11.2021 16:07

Allekirjoittaja	Talamo-Kemiläinen Maarit
Allekirjoitusaika	30.11.2021 16:26

ASIAKIRJAT

Muistio

Lausunto Paraisten keskustan yleiskaavasta, ehdotus.pdf

Vapaa-aika, museopalvelut

30.11.2021

Dnro 7643-2020
(11 05 02)Paraisten kaupunki
Rakennus- ja ympäristölautakunta
Rantatie 28
21600 PARAINENrakennus-ymparistolautakunta@parainen.fi

Lausunto Paraisten keskustan yleiskaavasta, ehdotus

Valmistelijat: Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo/kulttuuriperintöyksikkö/tutkijat Sara Tamsaari ja Sanna Saunaluoma

Paraisten kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on pyytänyt Varsinais-Suomen alueellisen vastuumuseon lausuntoa 16.9.2021 päivätystä Paraisten keskustan yleiskaavaehdotuksesta. Alueellinen vastuumuseo on antanut luonnosvaiheen lausuntonsa 28.8.2020.

Kaavoitus perustuu kulttuuriympäristön osalta useisiin asianmukaisesti laadittuihin selvityksiin (*Kaupunkikuvallisen selvitys* (Iina Paasikivi 22.10.2019, 7.2.2020), *Asutushistoriaselvitys* (Laura Ruohonen 31.12.2018) sekä *Taustaineisto maisemasta, ympäristöstä ja yhdyskuntarakenteesta* (Paraisten kaupungin kaavoitusyksikkö 1.3.2018, 10.8.2018). Kulttuuriympäristöä on kaavassa myös huomioitu lukuisin merkinnöin ja määräyksin. Luonnosvaiheeseen nähden kaavaan on tehty kulttuuriympäristön osalta parannuksia. Kaavaehdotuksesta on laadittu laajamittainen vaikutusten arviointi.

Kaavassa on kuitenkin kulttuuriympäristön osalta vielä tarkennettavaa.

Yleiskaavan ohjausvaikutuksen vuoksi on tärkeää, että kaikki suojelukohteet ja suojeltavat alueet, myös paikallisesti merkittävät, esitetään yleiskaavassa. Joillain alueilla on jo voimassa oleva asemakaava, jossa suojelua ei välttämättä ole riittävästi turvattu, ja on tärkeää että ainakin ajantasaisessa yleiskaavassa suojelu olisi huomioitu. Mikäli yleiskaavan mittakaavan vuoksi kaikkia kohteita ei haluta esittää erillisinä, voidaan harkita niiden sisällyttämistä suojeltaviin alueisiin.

Vastuumuseo on luonnosvaiheen lausunnossaan kiinnittänyt huomiota Isoniityn suunnalle ajateltuun uuteen, peltomaisemaan sijoittuvaan asumisen reservialueeseen ja puoltanut alueen säilyttämistä avoimena. Mikäli alueelle kuitenkin osoitetaan asuinrakentamista, on hyvä, että nykyistä peltoaluetta on lähtökohtaisesti tarkoitus hyödyntää alueen sisäisten viheralueiden osana.

Pappilan ympäristöön suunnitellut asumisen reservialueet on ehdotusvaiheessa rajattu luonnosvaihetta paremmin, mahdollistaen näkymien säilymisen Muddaistentieltä peltoalueille ja jättäen enemmän tilaa seudullisesti arvokkaan pappilan ympärille. Asuinalueita tulee edelleen pienentää siten, että jo satoja vuosia avoimena säilynyt pelto- ja niittyalue säilyisi keskeisiltä osiltaan

edelleen. Lisäksi nykyisten pelto- ja niittyalueiden osalta on syytä huomioida alueen säilyminen avoimena esimerkiksi osoittamalla ne erillisellä kaavamerkinnällä tai vähintäänkin toteamalla VL-alueen kaavamääräyksessä, että maisemakuvan vuoksi alue tulee säilyttää avoimena. Aluetta asemakaavoitettaessa on tärkeää, että pappilan ympärillä säilyy riittävästi väljyyttä.

Vastuumuseo on ottanut kantaa Kirkkosalmen rannan tieliittymästä kohti pohjoisen uusia asuinalueita suunniteltuun tielinjaukseen. Tielinjaus kaventaa rannan viheraluetta ja heikentää siksi maiseman arvoja, ja siksi yleiskaavoituksen yhteydessä on tarpeen tutkia, olisiko linjausta mahdollista toteuttaa toisaalle.

Vaikutusten arvioinnissa todetaan, että uudet kävelyn ja pyöräilyn yhteydet voidaan pääosin toteuttaa ilman, että niillä on vaikutusta nykyisiin rakennuksiin. Edelleen todetaan, että joissakin paikoissa, kuten Älöntien pohjoispuolella, joudutaan todennäköisesti laajentamaan katualuetta kävely- ja pyöräväylän sovittamiseksi katualueelle, jolloin esimerkiksi nykyisiä pensasaitoja voidaan joutua poistamaan. Karttatarkastelun perusteella Älöntien varrella on myös paikallisesti arvokkaita rakennuksia lähellä tietä. Pyörätiemerkintä voidaan paikalle osoittaa siinä tapauksessa, että arvokkaiksi todettujen rakennusten säilyttäminen kävely- ja pyörätiehankkeiden yhteydessä voidaan turvata. Esimerkiksi Hattulan kunnassa Sattulan kylässä kokeiltu kylätiemalli, joka mahdollistaa tiealueen säilymisen melko kapeana, saattaisi olla kokeilemisen arvoinen Paraisillakin.

Yleiskaavaehdotuksessa on yleisissä määräyksissä huomioitu kaupunkikuvallisesti yhtenäisten ja omaleimaisten alueiden kehittäminen ominaispiirteet huomioiden. Ehdotusvaiheessa kaavaa ei kuitenkaan ole kehitetty vastuumuseon esittämällä tavalla siihen suuntaan, että alueiden ominaispiirteitä olisi esimerkiksi indeksinumeroiden välityksellä avattu. Vastineen mukaan tarkoitus on ratkaista yksityiskohdat asemakaavatasolla. Yleisten määräysten mukaan yleiskaavan alueelle rakentaminen edellyttää asemakaavoitusta, ja yleiskaavan vinjettikartalla on osoitettu kaupunkikuvallisesti yhtenäiset alueet. Vastuumuseo pitää myönteisenä, että alue on tarkoitus asemakaavoittaa ja siinä yhteydessä huomioida alueiden ominaispiirteet.

RKY-alueita koskevaa kaavamääräystä on täydennetty mm. museoviranomaisen kuulemisen osalta: ”Rakentaminen ja muut toimenpiteet on toteutettava rakennetun kulttuuriympäristön ominaispiirteet säilyttäen siten, että myös alueen paikallisesti merkittävät arvot säilyvät. Alueella tulee kiinnittää erityistä huomiota arvokkaiden rakennusten ja niiden kaupunkikuvallisen aseman säilymiseen. Kaupunkikuvan merkittävistä muutoksista tulee kuulla museoviranomaista.” Selvyyden vuoksi paikallisten arvojen ohella on tarpeen mainita myös valtakunnalliset ja seudulliset arvot.

Valtakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaita rakennuksia tai rakennetun ympäristön kokonaisuuksia koskevaa kaavamääräystä on korjattu siten, että se voi koskea useampaa rakennusta. Määräys on nyt seuraava: ”Arkkitehtonisesti, kulttuurihistoriallisesti ja/tai kaupunkikuvallisesti arvokas rakennetun ympäristön kohde, jonka ominaispiirteet tulee säilyttää. Arvokkaita rakennuk-

Vapaa-aika, museopalvelut

30.11.2021

Dnro 7643-2020
(11 05 02)

sia ei saa purkaa. Rakennuksissa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennusten kulttuurihistoriallinen arvo ja ominaispiirteet säilyvät. Numero merkinnän yhteydessä viittaa kaavaselostuksen kohdeluetteloon.”

Paraisten kirkko on ehdotusvaiheessa osoitettu srk-merkinnällä. Kaavamääräystä on syytä täydentää Museoviraston kuulemisvelvoitteella, vaikka velvoite sisältyykin kirkkolakiin.

Kaavatyötä varten on teetetty arkeologisen kulttuuriperinnön inventointi, jonka toteutti Mikroliitti Oy/Timo Jussila lokakuussa 2021, joten osayleiskaava-alueen arkeologisia kohteita koskevat tiedot ovat ajantasaiset ja kirjattu Museoviraston muinaisjäännösrekisteriin. Inventoinnissa löytyi viisi uutta kiinteää muinaisjäännöstä sekä yksi uusi muu kulttuuriperintökohde. Näin ollen kaava-alueella sijaitsee 9 muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännöstä ja yksi varma hylkykohde, sekä neljä muuta kulttuuriperintökohdetta.

Kiinteät muinaisjäännökset (kaavamerkintä sm):

Finnbydal 1 1000042404, historiallinen rajamerkki

https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1000042404

Finnbydal 2 1000042405, historiallinen rajamerkki

https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1000042405

Gropen 1 1000025136, historiallisen ajan kalkkikivilouhos, *valtakunnallisesti merkittävä arkeologinen kohde*

https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1000025136

Jönsängen 1000042406, historiallinen rajamerkki

https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1000042406

Kalkugnsnäs 1000025260, historiallisen ajan kalkintuotantoon liittyvä, *valtakunnallisesti merkittävä arkeologinen kohde*

https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1000025260

Norrdal 1000042402, historiallisen ajan hiilimiilu

https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1000042402

Paraisten kirkko 1000014838, keskiaikainen kirkonpaikka

https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1000014838

Vapaa-aika, museopalvelut

30.11.2021

Dnro 7643-2020
(11 05 02)

*Parainen Malmi*1000013934, keskiaikainen asuinpaikka

https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1000013934

Svinö Sund Nytorp 1000042403, historiallinen torpan paikka

https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1000042403

Hylkykohde (kiinteä muinaisjäänös):

Skräbböle 1000040627, historiallinen puuhylky

https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1000040627

Muut kulttuuriperintökohteet:

Gropen 2 1000025242, historiallisen ajan kellari

https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1000025242

Runebergs gran(muinaisjäänösrekisteritunnus 1000038999), historiallisen ajan muistomerkki

https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1000038999

Storängen pohjoispuoli 1000042407, historiallisen ajan kivilouhos

https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1000042407

Tennby (muinaisjäänösrekisteritunnus 573010001), historiallisen ajan kiviaita

https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=573010001

Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo toteaa lausuntonaan seuraavan. Rakennetun kulttuuriympäristön arvokkaat kohteet ja alueet tulee kaavassa huomioida johdonmukaisesti: valtakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaiden lisäksi myös paikallisesti arvokkaat. Pappilan ympäristössä tulee vaalia avointa peltomaisemaa tarkistamalla asumisen reservialueiden rajauksia ja turvamalla maiseman avoimuus kaavamääräyksiin. Kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiä ei tule osoittaa paikkoihin, jossa niiden tieltä jouduttaisiin purkamaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia. Paraisten kirkon ja RKY-alueen kaavamääräyksiä on syytä vielä täydentää.

Kiinteiden muinaisjäänösten paikkatiedot ja aluerajaukset tulee tarkistaa Museoviraston muinaisjäänösrekisteristä (www.kyppi.fi) ja lisätä puuttuvat kohteet asianmukaisine suojelumerkintöineen ja -määräyksineen kaavaan. Kaavaa laadittaessa on huomioitava, ettei kiinteän muinaisjäänöksen alueelle osoiteta sellaista maankäyttöä, jonka yhteydessä muinaisjäänösalueen säilyminen vaarantuisi. Kaksi kaava-alueen muinaisjäänöksistä (Gropen 1 ja

Vapaa-aika, museopalvelut

30.11.2021

Dnro 7643-2020
(11 05 02)

Kalkugnsnäs) on valittu valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden listalle, joten niiden säilyminen on turvattava kaikissa olosuhteissa.

Vaikka muiden kulttuuriperintökohteiden osalta ei vallitsevalle maankäytölle aseteta rajoituksia, arkeologisia lisäselvityksiä saatetaan kuitenkin edellyttää uudisrakennushankkeiden ja mittavampien maaperään kajoavien töiden yhteydessä. Muut kulttuuriperintökohteet on mainittava kaavaselostuksessa ja tuotava esiin, että niihin liittyviä isompia maankäyttöhankkeita suunniteltaessa tulee olla yhteydessä alueelliseen vastuumuseoon.

Turun museokeskus
Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo
museopalvelujohtaja

Juhani Ruohonen

Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo
vastuualuepäälikkö

Maarit Talamo-Kemiläinen

Tiedoksi: Museovirasto, kirjaamo@museovirasto.fi
Varsinais-Suomen ELY-keskus,
kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi
Varsinais-Suomen liitto, kirjaamo@varsinais-suomi.fi